

HETEDIK FEJEZET

A KÁLLAY-KORSZAK

Kállay politikája

KÁLLAY 1942. március 9-i miniszterelnöki kinevezésével a politikai inga Bárdossy nyíltan németbarát irányzatáról ismét Teleki óvatos anglofil vonalára lendült. Nem volt könnyű érzékelní ezt a kormány összetételéből¹ vagy Kállay döntéseiből, nyilatkozataiból, amelyeket az első tíz hónapban tett. Jagow, a budapesti német követ a külügyminisztériumnak küldött jelentésében az új miniszterelnökről a következő értékelést adta:

Kállay alapján apolitikus egyéniség, és a legutóbbi néhány évben sem a belpolitikában, sem a külügyekben nem volt aktív. A nemzetiszocializmust „idegen koncepciónak” tartja, és bensőleg nem rokonszenvez vele. Ennek ellenére Németország tekintetében kétségtelenül elődje politikáját fogja folytatni.²

Jó oka volt Jagownak, hogy ezt a véleményt alakítsa ki, mert Kállay miniszterelnöki minőségében először március 19-én állt a nyilvánosság elé, és megnyugtatta a németeket, hogy a háború a „mi háborúnk”, és hogy Magyarország harcolni fog az érdekeiért. Nem sokkal utóbb több száz baloldalt, köztük jó néhány szociáldemokratát letartóztattak, lecsuktak vagy büntetőszázaddal a frontra küldtek.³

Kállay Miklós ősi középnemesi család sarjaként a Szabolcs megyei Nyíregyházán, a 11. század óta fennálló családi birtokon született 1887-ben. A jóképű, tipikus magyar úr Horthy személyes barátja volt, akinek politikájával és nézeteivel általában egyetértett. Egyetemeinek elvégzése után (Genf, Párizs és Budapest egyetemén tanult, a politikai tudományokból szerezte doktorátusát) politikai pályájának első 18 évét a megyei közigazgatásban töltötte, ahol a főispánságig vitte. A gazdaság és különösen a mezőgazdaság érdekelte, ehhez értett, ezért Gömbös földművelésügyi minisztere volt 1932. október 1. és 1935. január 9. között. 1937-ben Horthy egyszerre felsőházi taggá és árvíz- és öntözésügyi hivatali elnökké nevezte ki, ami jól tükrözte, mennyire tisztelte és csodálta.⁴

Noha egyáltalán nem volt a náci és még a németek híve sem, Kállay az arisztokrata-dzsentrí rend tipikus képviselőjeként élkötelezte magát a